

СРВОБРАН

СРПСКИ НАРОДНИ ЛИСТ И ОРГАН САВЕЗА СЈЕДИЊЕНИХ СРБА СЛОГА SRBOVRAN SERB NATIONAL PAPER AND THE ORGAN OF THE SERB FEDERATION „SLOGA“

Број 366.

ЊУЈОРК, Њ. Ј., ЧЕТВРТАК, 13. ОКТОБРА, 1916.

ГОДИНА 6.

О НАШОЈ СЕОБИ У СТАРИ КРАЈ

Пред нас Србе у Америци у врло кратко време изаиле једно врло озбиљно питање: — питање о сеоби у стари крај.

Пре неког времена писац ових редака био је почаштен једним поверљивим писмом г. Ђ. Јеленића, личног секретара краљевина Александра. Између осталог у томе писму налази се и ово:

„Главна пак питања, о коме ви сви тамо треба да мислите, као год и ми овамо, то је повратак тога народа отуд у Нову Србију, наравно после рата и после ослобођења. Јер не све наше несрећне земље бити мање више пуне. И најлесне Вас молим да ми у том смислу израдите један мали експозе, који би садржавао: што овамо све треба урадити за коју врету занимања, па да се може рачунати на целосходно решење тога тешког националног проблема. Јер ћемо имати да у сваком погледу почнемо сасвим из почетка. Будите потпуно отворени и искрени и знајте да пишете једноме својој свесноме пријатељу, кога се тиче само истина и општа корист.“

Ово наводимо само због тога, да се види, како се врло озбиљно данас гледа на то питање:

Један наш драги пријатељ, г. А. Доклестив, који се зиме вратио из Србије, говорио нам је, да се краљевић Александар и њему лично изразио, да га ово питање много занима.

Ова сеоба наша није ствар овог или оног појединца. Она је ствар целе Србије — од краља па до последњег од нас.

Сваки озбиљан наш човек да нас о том питању води врло озбиљног рачуна.

Пре неколико година у Америку долазили су неки наши учени људи да „проучавају“ наше исељеничко питање. Ти људи су ишли са села на село, трошили су силан новац, „проучавајући“ то питање. Када су се вратили у стари крај, почели су причати: како смо ми пошли у Америку, јер смо у старом крају пијанчили и теревенчили. Отуда је дошло, да се раније на ову ствар, на ово наше питање није обраћала паметна и разумна пажња — на штету и нашу и наше ствари у старом крају.

Данас та ствар стоји сасма друкче. Ми смо одавде успели да објаснимо зашто је оволики наш свет пошао у туђину. Нисмо ми оставили колевку нашу, јер смо, услед пића и теревенчења, омрзнули на њу. Напротив чим смо дошли овамо, чим

смо зарадили прву своју надицу, ми смо у скромним домовима нашим припалили свећу својој крсној имену. Почели смо овде, у овој далекој туђини, да србујемо као што се србује и у старом крају. Дошли смо овамо, јер нисмо имали могућности да живимо као што се људима доликује да живе. Немци и Мађари, њихови племићи, потисли су нас са наше грудне. Непопитним решењем аграрног питања, оставили су нас без земље. И што је остало земље у рукама нашим у брзо је пало услед природне надмоћи великих поседа, које су за себе приграбиле немачке снахије и мађарски немешани. Уз то аустро-угарска влада вештачким начином спречавала је развитаку индустрије у нашим крајевима. Нашем човеку није било могуће наћи зараде код своје куће. Ради тога је наш човек морао поћи у туђину. Сеоба нашег света у Америку је један велики и врло озбиљни политичко-економски процес. Ми смо жртва тог процеса. Сваки паметан и озбиљан човек, који хоће о том питању озбиљно и паметно да говори, мора ту чињеницу уважити, од ње поћи и према њој се равнати. Ако на ње не извесне појаве, које му изгледају као пороци, треба да зна, да су ти пороци поникли на тлу приправљеном тим политичко-економским процесом, који је на стотине хиљада нашег света бацио на улицу и гурнуо га у најстрашнији привредно-друштвени вртлог, што је икад постојао у свету. Ко те ствари познаје из ближе, не може се чудити што најлази на неке непријатне појаве, већ треба да се чуђи што најлази на дивне примере родољубља и пожртвовања међу овим светом баченим у америчке паклове. Помоћу таквог света стари римски демагози газили су најплеменитије римске реформаторе; помоћу таквог света су стари римски конзули обарали државне поретке; помоћу таквог света су стари римски тирани спаљивали прве Хришћане.

Место свега тога ми данас видимо међу тим нашим светом, осталим без поседа и припућеним да иде трбухом за крухом, дивне примере, разборитости, сталожности, родољубља и пожртвовања. Од како историја зна за овакву врсту сиrotиње, није било лепшега света од овог нашег исељеног надничарства. Појава таквог надничарства у свима другим земљама новог доба била је пра-

ћена силним немирима, који су се некад развијали и у праве побуне. И када се најзад тај свет исељо у туђину, потпуно је заборавио на своју отаџбину, окренуо јој леђа, није хтео за њу да чује више.

Све се данас то зна тамо, где треба да се зна. И за њих и за нас ово питање о сеоби данас узима сасма правилан облик. И за њих и за нас ово питање данас претворило се у питање: да ли да се овај свет, који је једном већ био лишен земље, заштити да га та недања не постигне још једном? Која би корист била враћати овај свет у стари крај, а не естворити му могућности, да тамо и остане? Отуда је ова сеоба, по вратак наш у стари крај, скопчана са питањем о давању бесплатне земље за насељивање. У Србији има данас силне неposedноте земље. У Старој Србији, Македонији, Босни и Херцеговини пре ових ратова постојао је стари феудални поредак. Један велики део земље налазио се у поседу државе. По том старом поретку врховни је власник земље био владалац. Он је давао агама и беговима земљу под извесним условима. Услед разних реформа од прошлог столећа, поред тога посед развио се и приватни посед. Ну ипак у рукама државе, која замењује старе господаре тих крајева, остаје силна земља, на којој се могу населити читави милијуни света. Такве прилике појављују се само једном у току читавих столећа. И та прилика значи много и за државу и за народ. Паметним искористивањем те прилике може се ударити темељ изванредно срећних односа у држави, привредних, друштвених и политичких. Слична прилика се пружила била Србији након првих устајања против Турака. Тада је сељак у Србији дошао до лепе земље и то је послужило као темељ оне величине Србије, која ју је изнела на ову данашњу висину. Та земља дала је Србији оног сељака-војника, који је на својим леђима понео и изнео овај данашњи крст Србије. Ако се овога пута поје истим корацима Србија ће опет добити свога сељака, који ће се чувати као што је чувао и онај први потомак устаника из 1804. и 1815. Као што се из горе наведеног писма види, на то се озбиљно помишља у Србији. Према томе остаје сада на нама, да и ми то питање приђемо са оном озбиљношћу и оном здравим расуђивањем, са којим смо прилазили до сада свим нашим великим пословима. Нека се сваки наш човек сад још спрема за пут; нека своје послове већ сада удешава тако, да може кренути кад му се прва прилика за пут укаже, нека штеди сваки новчић и сма-

ПОСКУПЉИВАЊЕ ЖИВОТНИХ НАМИРНИЦА

Ми обичавамо у сваком броју „Србобрана“ написати по један чланак о радничким, вредним питањима у опште у Америци. Пишемо из више разлога. Прво због тога, што је „Србобран“ раднички лист и као такав мора водити рачуна о стварима, које се тичу радника. Ну постоји један виши разлог. У задње време све се више гомилају знаци, да је си романијем свету у Америци живот необично отежао. Цене животних намирницама скачу на један начин, да изазива озбиљну бригау. Међутим наднице остају, у колико је реч о огромној већини радника на истој мери. Од тога је још значајније то, што штрајкови, покретни за повећање наднице, пропадају. И што је главно, то је само почетак. Доносимо ниже један чланак из једне велике њујоршке новине, из кога се може видети да се тек очекује скакање цена животних намирницама. Ради тога скрећемо пажњу нашем свету, да сада пази, да чува сваку пару, а што је најважније, да помишља на своју будућност, Улази се у једно доба страховите борбе међу радницима и послодавцима. Послодавци данас сабирају огромну зараду и биће у стању да скрше сваки раднички покрет до којег дође поводом овог несносног стања. Све што су радници зарадили ове године, ако им и остане што, отићи ће у те борбе. Ми ћемо најгоре проћи у тој борби, јер стојимо најслабије, нама западају најтежи послови, најмање наднице. Сваки паметан човек који о овим стварима размишља озбиљно, видиће да нам не остаје ништа друго до да се још сада спремамо на повратак у стари крај. Да ту истину наши људи виде што јасније, ми преговоримо овај чланак из листа „Њујорк Трибјун“, препоручујући га нарочито пажњом на њим читаоцима:

„У последње две године огромна већина Америкаца присељена је да живи много лошије него пре. Само један мали део у стању је да и данас живи онако, како је живио пре годину или две, а то чине на тај начин што и данас троше на живљење све своје трошкове; нека сада помишља на посао коме ће се посветити у старом крају; нека мало изближе и брижљивије проучава многобројне ствари овде, које ће му требати у старом крају; — другим речима, нека се сав преда мисли на један велики и судбоносни корак, који треба да учини у своју властиту корист и на добро народа чији је син.

—н—н.

вот скоро два пута више него пре.

„Економи, социолози и трговачки и индустријски стручњаци слажу се, да је узрок овога силно скакање цена животних намирницама, док приходи нису били у стању да се сразмерно повећају.

„Наднице су остале скоро исте на свима пословима. Само код заната, запослених израдом дебане, дошло је до неке повишице у надници.

„Месо је скочило за четир и више центи по фунти у последње четир године. Поврће и други пољоделски производи су поскупили од 30 до 125 од сто. Одело, обућа и шешири, поскупили су још и више. У градовима скочила је и кирија, а по целој земљи поскупили су угаљ и дрво.

„Чист резултат тога је био да је начин живота код обитељи, чији су приходи мањи од 3000 долара годишње, знатно погоршао. Већ годину дана тај свет једе мање и горе месо, у онде живи горе но пре.

„Прошлог четвртка видели смо једну жену у бакалници (гросерији) на углу Чарлс и Веверли Ст. (Њујорк). У лицу је била бледа. Носила је на себи јевтино плаво одело. Поврх њега капут који је некад био црн, а сад постао прљаво-зелен. На глави шешир, старији од капута. Куповала је оутмил, шешир, јаја и разне друге предмете, међу њима и згуснуто (кондензирано) млеко. Када јој је речено да млеко, које годину дана она је плаћала 11 центи, сада кошта 12, она упита:

„Па што ћемо ми чинити, да би могли живети?“

„Дуванџија је на то ошутао.

„Онц, који су проучавали ове ствари, веле, да су мањи трговци највише криви за ово подизање цене и да сада зарађују више но икад до сада. Али се зна да и велики трговци добијају свој део. Једни наводе рат као узрок овом поскупљавању. Ну то није истина. Најбољи доказ да је овај изговор лажан јесте цена хлеба. Хлеб овде, у Америци, кошта осам центи по фунти — два пута више него у Енглеској или Немачкој, где се фунта хлеба продаје за врло мало више од четир центе.

„Један познавалац пијаце жита и брашна вели, да је овом поскупљавању много допринело шпекулисање.

„Дозеф Хартиган, секретар одбора за храну, изјавио је да не око 1. јануара цена животних намирницама скочити за 15 до 20 од сто. То не значи повећање за 60 до 70 од сто према ценама пре но што је рат почео.

ПРОШЛА НЕДЕЉА НА РАЗБОЈУ

Лондон, 21. окт. 1916.

Снег већ пада у Карпатима и Трансилванијским Алпима, и подрезује наде генерала фон Фалкенхајна да ће брзо освојити Румунију а поткрепљује краља Фердинанда, чија је преплашена кукњава од прошле недеље доста забринула савезнике. Улазак Румуније у рат продужио је аустро-немачке линије за 370 миља на градини у Ердељу, од Дорна Вагра до Оршаве на Дунаву. Очевидно Аустрија се није надала нападу и кад је напад дошао та линија била је врло слабо поседнута. Отуда су дошли први румунски успеси, пробијање брдских кланаца, заузеће Брашове и напад на Сибињ.

Немци су потрчали у помоћ Аустријанцима, велике војске убачене су у Ердељ и маршал Махензен послат у Добруцу. — Берлин се смекао да здоби Румунију пре но што би јој савезници дошли у помоћ, прегазе је као Белгију и Србију и на тај начин ослободе се потребе да бране тако дугу линију када у пролеће дође опћа савезничка офанзива. Румуни су били избачени из долина Алуте и Мароша. Брашо је био повраћен и Аустро-Немци почеше упадати у Румунију.

Незгодна граница.

На целом свету нема такве границе — па чак не изузимајући ни Швајцарску — која је природно тако заштићена као румунска граница у Ердељу. Карпати, пошто проуку кроз Буковину у југоисточном правцу, упућују се постепено на југ, и онда од једном окрећу на запад, где добијају име Трансилванијски Алпи, докле, идући на југозапад, не допру до Дунава код Оршаве. То су густо збијени висови, који иду од 4000 до 8000 стопа у висину, сав врло мало кланаца међу собом. На истоку се налази пет, на југу четир кланаца.

Једна жељезница пролази кроз кланац Црвена Кула и иде долином реке Алуте до Фогароша, а онда се окреће на исток за Брашо. Друга жељезница од Букурешта, иде на северозапад кроз предал и кланац Томош и у Брашу се састаје са првом жељезницом. У овим кланцима водиле су се највеће борбе за продирање у Румунију, и ако су Аустро-Немци покушавали да се пробију и кроз кланац Вулкан, али су били лако сузбијени.

Када су објавили рат, Румуни су прво заузели све кланце, пробили се на север кроз кланац Црвену Кулу и Томош, а на северу кроз Бимеш-кланац. Војска, која је прошла кроз овај последњи кланац заузела је Чикшереду, спустила се долином

ПРЕТПЛАТА:
За Сјед. Државе на годину 60 ц.
Канаду, Европу итд. год. \$1.50
Србобран излази четвртком на
443 W. 22 Street, New York, N. Y.

реке Алуте и, сјединивши се са војском, која је заузела Брашо, пошла на Фогараш. Овде су им Аустро-Немци зашли с бока. Ове недеље Румуни су се заузели и пустили у љуту борбу да заузму непријатеља. — Аустро-Немци нису заузели ни једно знатно место у овом крају.

Борбе око кланца Томоша.

Најљубе се борбе воде у кланцу Томошу, јужно од Брашо и северно од Предала. Ту је граница само 63 миље удаљена од Букурешта, а од ње за престоницу води добра жељезница. Али за читавих 25 миља с једне и друге стране тога пута дижу се велике планине и Аустро-Немци имаће силног посла док се пробију кроз тај пут. Сада се још боре на самој граници и далеко су од Букурешта, као што су на западу далеко од Париза.

(У понедељак, 23. октобра, Немци су узели Предал.)

Близу кланца Црвена Кула Румуни су поново освојили брдо Сурул, високо 7482 стопа, и држе брдо Робау, које господари путем за југ, а у Ојоца-кланцу провалници су задржани на самој граници. Само на Северу, у Бимеш-кланцу, Аустро-Немци имали су нешто успеха. Ту су упали у Румунију за 12 миља, држе долину горњег Тротуса и дошли су до Госоаса.

У Добруци, маршал Махензен, чије је десно крило било потиснуто, понова је прешао у напад на целој линији од Црног мора до Дунава, сузбијајући лево румунско крило и средиште пут Констанце. Румунско десно крило и средиште још се држи. Овде, као и с друге стране Дунава, време је много благе године у Трансилванијским Алпима и војни званични стручњаци очекују овде да ће проћи 3—4 недеље док зима заузме ви операције.

(У понедељак, 23. окт., узели су Немци Констанцу и потисли Румуне за 16 миља на север.)

Продирање пут Битоља.

Главну пажњу привлачио је прошле недеље Балкан. Једно због опасности у којој се налази Румунија, друго због савезничких операција у Македонији, а треће због догађаја у Атини; све то стојало је у тесној вези са опћим развојем овог рата. Задњих неколико дана Срби су се изванредно одликовали. Заузели су Веље Село и Брод и у четвртак отерали Бугаре из Градилова и на тај начин довршили освојење овог дела долине Црне Реке.

Што је још важније, они су сада потпуно зашли за бок бугарским шанчевима између Ке

НАЦИОНАЛНА НАЧЕЛА У ОВОМ РАТУ

Овај рат је на крају крајева наставак оних силних рагова, који се воде још од оног доба, кад је разорено старо римско царство. Од тог доба отимају се велике државе, управо владари тих држава, да Европу саберу у једну државу и на тај рипо стари Рим: светско царство. И ако је то царство пало, ике његово и титула старих ривелика царева постојали су све до 1806. године. Немачко царство све до тог доба звало се „свето римско царство“, а немачки владари „римски царевни“. Против те тежње у главном се борила Француска од 843. године. Из те борбе постаде су све западне европске државе и развило се начело: да сваки народ буде организован у засебну државу и независну народну државу. Ну на то Немачка није никад пристајала. Од оног доба, од када је Прусска истерала Хабзбурговце са престола немачких царева, пруска краљевска кућа, Хохенцолерни, стално је радила на томе да оствари светско империју. Овај рат је, по свој прилици, задњи покушај од стране немачке владалачкек уне. Према томе овај данашњи рат не значи ништа друго, до ли междакочаначан покушај да се утврди или доведе у питање национално начело. У последњих неколико деценија сав напреднији свет сматрао је да је то начело потпуно утврђено и стављено изван сваке сумње. Услед тога већина западних држава је почела све мање обраћати пажњу на своју војску, на јачање своје државне одбране. Најбољи пример тог нехата пружа сама Белгија. О томе преносимо овде овај извод из једнога чланка у „Срп. Дневнику“ од прошле недеље:

„Белгија није тако мала земља, као што се обично држи. Она броји само у Европи 7,500,000 становника. У Африци, у својој колонији Конго, она има других 15,000,000 становника. Њено национално богатство рачуна се на 9 милијарди долара. То није мала свота. Немачка није ни пуних десет пу-

та богатија од Белгије; немачко национално богатство рачуна се на 80 милијарди долара. Очигледно је, дакле, да је Белгија могла лако спремити војску од најмање 5 до 6 стотина хиљада, само од свога становништва у Европи. Не треба да нас много памети на да се види, што би било да је Белгија имала ту војску у овом рату. Са 180.000 својих војника она је била у стању да задржи немачку силу за читавих 17 дана. Са 500 до 600 хиљада војника она би била у стању да задржава Немце неограничено време. За других 20 дана тукла се битка на Марни, на којој је задат судбоносан ударац Немцима. Ми идемо још даље и тврдимо, да би се Немачка тешко усуђивала да у опште и изајва овај рат, да је Белгија имала онолику војску, колику је могла и, најзад и морала имати.

„Овако уљшкана лажним учењем, да је Европом завладао нови дух, да је дошло време општег распасивања, — то учење ја зовем бољевином, сентименталном, демократијом — Белгија је пренебегла своју највећу дужност према себи самој: оставила је своје границе незаштићене; за све се друго бринула само не о својој државној одбрани; није хтела да буде „милитаристичка држава“. И онда је дошло страховито разочарање. Једног дана гурнуле су немачке хорде и прегазиле све. За двадесет дана није било ништа од свих гаранција, још мање од националних начела. Сједињене Државе Америке, и ако су саме јамчиле неутралност Белгије, није макле ни прстом да спону тај историјски докуменат, који је за национално начело исто што и „магна карта“ за уставни начин владавине.

СРБИ И СРПКИЊЕ! СЕТИТЕ СЕ СВАКОМ ПРИГОДНОМ НА СРПСКУ РАТИЧКУ СИРОЧАД!

СРПСКА НАР. ОДБРАНА

Српска Народна Одбрана у Америци је добила писмо од Академског Друштва Херојска Србија из Цириха, које објављујемо у целисти, да би Местни Одбор Српске Народне Одбране, као и поједини родољуби и прилагачи видели какву су драгоцени попом учинили сиромашним српским студентима на Швајцарским Универзитетима.

Помоћ издата сиромашним српским студентима јесте на своте од \$1000.00, послата 29. фебруара ове године.

Писмо гласи:

Цирих, 18. септ. 1916

СРПСКОЈ НАРОДНОЈ ОДБРАНИ
Њујорк.

Драга браво,
Према решењу Управног Одбора нашег друштва чед нам је упутило у прилогу списак студената и студенткиња, којима је узаката помоћ од нашег прилога.

Уз прилог нашег цеоног Друштва, узаката нам је помоћ и од Краља Српског По славства у Паризу од франака 400.00. Данашња наша друштвена имовина састоји се од само франака 600.00.

Данас стојимо пред лимиким семестром без икакве помоћи у нареду, и са томо позитивном свотом. За продужење наших студија, многи од нас налазе се пред последњим својим семестром, на нам је потребна материјална помоћ, коју бисмо омогућили десетини студената плаћање вразо великих уписница и школарина за издну семестар.

Полагајући пуну личну уговорност и беспримерно родољубље наше миле прекоокеанске браће, ми вам се обраћамо у уперењу, да Ваше цеоно Друштво неће пропустити, да у границама могућности, и овог пута не укаже своју помоћ српској академској омладици у Швајцарској, која у истини проживаје тешке дане.

Уз нашу захвалност укажете и наше најодличније поштовање уз најискреније српске и братске поздраве.

У име Српског Академског Друштва „Херојска Србија“, у Цириху:

Председник: **Божидар Кривошапак**, студент права.
Деловођа: **Славоко М. Косић**, студент права.

С п и с а к

студената и студенткиња, којима је узаката помоћ од Српске Народне Одбране

Цирих: франака

1. Вера Бобинева, студ. мед.	150
2. Миливој Вујићева, студ. мед.	300
3. Надежда Бошковићева, ст. мед.	200
4. Босилка Михаиловићева, ст. мед.	150
5. Живојин Марковић, студ. мед.	150
6. Божидар Кривошапак, студ. пр.	150
7. Илија Димитријевић, матурант	300
8. Крсто Грабачанић, ст. мед.	150
9. Милан Поповић, студ. мед.	200
Женева:	
10. Михаило Стојановић, ст. права	150
11. Бранко Димит, студ. права	150
12. Даринка Петровићева, ст. мед.	150
13. Милица Мишковићева, ст. мед.	150
14. Милица Мирковићева, ст. мед.	150
15. Лепосава Борвенићева, ст. мед.	150
16. Љубица Митровићева, ст. мед.	150
17. Добринка Петровићева, ст. мед.	150
18. Емилија Јуковићева, ст. мед.	150
19. Љубомир Вуловић, ст. мед.	150
Балеа:	
20. Марко Ван, ст. мед.	150
21. Степан Баровић, ст. мед.	150
22. Михаило Мартиновић, ст. мед.	150
23. Божко Милошевић, ст. мед.	150
24. Владимир Хајдуковић, ст. мед.	150
25. Божидар Јоветић, ст. мед.	150
26. Иван Јерговић, ст. мед.	150
27. Мирко Раковић, ст. мед.	150
28. Јован Гузиша, ст. техн.	70
29. Мартић Фраимић, ст. ветер.	100
Исплаћено свота 4620	

Централном Одбору Српске Народне Одбране стишло је писмо од Савеза Сједињ. Срба Слога, следеће садржине:

Чланови Централног Одбора Срп. Нар. Одбране на својој седници од 10. октобра о. г. донели су једногласну одлуку, да се потпуно слажу са предлогом Управе Савеза Слога. С тога Централни Одбор олим позива сваког ко би посумњао у исправност рада Српске Народне Одбране, да дође у Њујорк да прегледа све књиге и рачуне Централног Одбора, и ко нађе да је и један центат провешера, Савез Слога не му на Културног и Добротворног Фонда платити путни трошак до Њујорка и назад.

Умољавамо нас да оно мерење плавоите узеши да знање и да по њему поступите и шањемо вам српски поздрав.

С поштовањем

Савез Сједињених Срба Слога
Г. Тајник: Душан Тришчевић.

Чланови Централног Одбора Срп. Нар. Одбране на својој седници од 10. октобра о. г. донели су једногласну одлуку, да се потпуно слажу са предлогом Управе Савеза Слога. С тога Централни Одбор олим позива сваког ко би посумњао у исправност рада Српске Народне Одбране, да дође у Њујорк где не му се ставити на расположење сви рачуни и све књиге, на ко нађе ма какву несправност, онда не му се као што је у горњем писму наведено, платити нео путни трошак.

Благодаримо и овом приликом Савезу Сједињених Срба Слога на раду и искреном старану за Српску Сиروحад.

Њујорк, 12. октобра 1916.
Централни Одбор Срп. Нар. Одбране.

СПИСАК ПРИЛАГАЧА:
Фареу, Па.

На забави Друштва Сестринско Милошерије у Фареу, Па., пало је чиста прихода \$390.00, које је ту своту за српску сиروحад послао Срп. Нар. Одбор.

Прилагачи су следећи: по \$20.00 Сава и Пера Гашиновић, по \$12.00 остатак од Видовданске прославе; по \$10.00 Милан Ђурић, по \$8.00 Јован и Анка Коларић, по \$5.00 Мирко Милошевић, Паја Милошевић, Прока и Анка Сувић, Стева Андрић, Јован Опачић, Н. Крашић, по \$3.00 Ј. Миодраг, по \$2.00 Петар и Ката Борочић, Томо Генераловић, С. Баровић, Љ. Тосић, Гајра Швајцарски, Богдан Вашићкић, Пера С. Петровић, Вељко Ж. Тадић, Марко Рапо, Стева Свиричевић, Мита Језовић, Миле Дјаконић, Стева Н. Јанић, по \$1.50 Стева Марковић, по \$1.00 Језева Марковић, М. Чолаковић, В. Кричиновић, М. Шовиљ, Милош Опачић, Пера Милошевић, Пера Радак, Илија Јанић, Лука Мердановић, Јован Угалевић, Ђуро Поповић, Ђанија Урошевић, Миланко Н. Кумановић, Миле Мошаровић, Милан Шампић, Н. Н. Гангирије, Борјан, Миливој Тришчевић, Гајра Стојановић, Мишко Једичковић, Илија Ераковић, Стева П. Јанић, Срена Новаквић, Ана Новаквић. По 50ц. Славоко Гедон, Илија Бузук, Марко Тришчевић, Петар Борјан, Ђуро Опачић, Стева Вујић, по 25ц. Ј. Першић, Паја Мрдашевић, Мато Лубовић.

Друштво Сестринско Милошерије сматра за своју дужност да и овим путем изјави толику благодарност следећим: г-ђи А. Миликовић на њеној умешној игри у команду „Женске Суае“. Госп. Бор. Петровићу на његовом великом труду и заузимању да је успео да за кратко време извршено спреми чланове Нечаћког Друштва те су онако дишно отпевали све песме. — Благодаримо свима дилетантима на њиховом труду, нарочито г-ђи М. Франковић, која је у улози Зорке била врло симпатична. Г-ђи Живки Милошевић у улози Софије као и госп. Ј. Мердановић у улози Јована, који беху врло оригинални. Г-ђ. Д. Вашић, Стева Опачић, С. Миловић и Киклашићу, г-ђа Д. Милошевић и улози Марије, удовице као и г. Јовић у улози Јане беху врло добри. Исто тако декламаторима се свесрдно захваљујемо.

Хвала нашем вредном и вром Србину г. Јови Опачићу, менежеру забаве, као и г-ђ. Стеви Свиричевићу и Стеви Јањићу, који су много труда положили и својски

нам помогли. Благодаримо господи, која су даровали лепе ките црвца и то: Јови Опачићу, Стеви Помрчићу и Стеви Опачићу, Хвала г-ђ. Јани Милошевићу и Стеви Јовановићу, који су својски радили при продаји пшка. Г-ђа Анка Коларић продавајући црвце сакупила је \$25.00, Г-ђа Златица Милошевић продала је црвца за \$10.75, Г-ђа Анка Коларић и г. Стева Опачић сакупиле добровољног прилога \$136.50. За грозђе сакупише г. Стева Помрчић и г-ђа Златица Милошевић \$45.45, а за прасе исти сакупише \$15.55. На благајни прикупила г-ђа Ева Новаквић \$91.00. Благодаримо дародавцима за грозђе и то г-ђ. Тодору Бешевуићу, С. Добрићу и Г. Русину.

Г. Стеви Помрчићу много благодаримо што је много радио са чланцима и то Златицом Милошевићом и Анком Коларић. Нека је искрена хвала свима посетителма забаве као и свакоме, који нам ма чим био на руди и својим радом допринео да забава тако сјајно испадне.

Укупан приход је \$567.35, расхода је било \$177.35, чист приход износи \$390.00.

За Друштво Сестринско Милошерије у Фареу, Па.
Ангелина Језовић, председница.

Британиа Бил, Б. К. Кан.
Чланови друштва „Ал. Караборјевић“ бр. 264 Савеза Слога, у Британиа Бил, В. К., одржали су своју седницу 19. септ. о. г. на којој је председник друштва, брат Илија М. Латновић прикупио \$150.50 за Српску Ратничку Сиروحад. Приложнице ови: По \$10.00 Илија М. Латковић, по \$7.00 Јово Делић, по \$5.00 Божко Ј. Рамета, Милан К. Богдановић, Бранко Остојић, Милан Кошчић, Илија Паљевић, Илија Д. Силјалић, Јово Саватковић, по \$3.00 Милош Божик, Миле Језовић, Миле Циљановић, Никола Павловић, по \$2.00 Нико Павловић, Никола К. Богдановић, Никола Дробац, Миле Жакуза, Саво Паљевић, Тр. Предовић, Божко Чучак, Мило Илић, Петар Банковић, Тома Дупор, Васо Пелешић, Јако Обрадовић, Дане Јурић, Стево Марковић, Дане Огризловић, Божко Купић, Илија Купић, Нео Пелешић, Петар Павловић, Широ Вашић, Дане Ђукић, Тома Ђурчић, Божко Латковић, Милан Језовић, Милан Седлар, Дане Дикшић, Илија Југовинић, Марко Радашевић, Никола Буџ, Милош Вујићовић, Стево Вашић, Никола Поповић, по \$1.50 Степан Пелешић, по \$1.00 Петар Ђукић, Ђукић Кнежевић, Пилић Пејић, Дане Мршић, Дане Радаковић, Нео Остојић, Јанко Пелешић, Марко Дошак, Петар Потковић, Милош Лашић, Борле Кошчарић, Јово Потковић, Милан Ставић, Гајра Поповић, Лука Пелешић, Стојан Стојисављевић, Стево Почуча, Јово Језић, Ђуро Дрега, Миле Пелешић, Сава Обрадовић.

Колумбус, Охајо.

Местни Одбор Српске Народне Одбране у Колумбусу, О., прикупио је као редовић прилог од својих чланова \$39.50 за Српску Ратничку Сиروحад. Приложнице ови: по \$3.25 добијено за продају робу попом. Николе Грговић, по \$1.00 Милан Ј. Властисављевић, Миле Ваљ, Миле Вуковић, Раде Затазело, Вујо Студен, Дане М. Буџало, Раде Кеца, Никола А. Комадина, Илија Дешина, Васо Тодоровић, Петар Јањић, Илија Борковић, Раде Гривић, Милош Пенуш, Сава Циљановић, Сипро Борвенић, Радо Филиповић, Ђуро М. Попан, Илија Комадина, Јово Јовић, Јанко Шама, Илија Припа, Јово Поповић, Миле Дракулић, Јанко Косић, Илија Грубоић, Нико Комадина, Миле Вајетинић, Миле Силјар, Дане Дошећ, Васил Веселина, Ђуро Милић, Никола Рашић, Стево Илић, Добре Радаковић, по 50ц. Ката М. Вуковић, по 25ц. Марција М. Вуковић, Јово Косић, Деца Јово Поповића.

Детроит, Мич.

Неколико пријатеља из Детроита, Мич. прикупили су међу собом \$5.50, коју су суму послали за Српску Ратничку Сиروحад. Приложнице следећи: по \$1.00 Трипун Корал, Милаш Петров, Душан Марковић, Ђуро Вировљевић, по 50ц. Јово Борвенић, Ђука Антић, Воли Радаковић.

За Централни Одбор Срп. Народне Одбране
Тајник Јов. С. Екеровић.

ПРОМЕНА АДРЕСЕ

Молим управу савезног органа Србобрана, да ми измени адресу.

Моја СТАРА адреса била је:

Име и презиме.....

Број баксе, или број куће и улица.....

Град и држава.....

Моја НОВА адреса гласи:

Име и презиме.....

Број баксе, или број куће и улица.....

Град и држава.....

Друштво..... број.....

Ко год мења адресу, нека тачно испуни горњу листу и нео овај оглас изреже и пошље на управу Србобрана на адресу:

СРБОБРАН
443 W. 22 Street
NEW YORK, N. Y.

у Њујорку, у корист босанско-херцеговачке сиротиње.

Нека је част овој вредној нашој колонији, која се овако обилато одазива српској дужности и овај пут, ма да се данас и она сама налази у тешким радничким околностима.

СРБОБРАН
443 W. 22 Street
NEW YORK, N. Y.

ЗА НАШУ БОСНУ И ХЕРЦЕГОВИНУ.

На збору, који је г. Петар Слијепчевић одржао у Цаксон, Кал., пали су ови прилози у корист босанско-херцеговачке сиротиње:

По \$10 Саво Петровић, О. Серафим Вукојевић, по \$5 Саво Ђ. Дабовић, Јово Косић, Илија Марип, Мило Радовић, Крсто Кураица, Мирко А. Поробић, Лазар Радоња, Ђуро Барзот, Марко Милојевић, Мило Вучуревић, Јово Ђоровић, Јоко Ђоровић, Видак Вуковић, Ђуро Кусаловић, Широ и Максим Кулаш, Ристо Лучић, Ђуро Ј. Самарић, Никола и Јаков Милојевић, по \$3 Лазар Путица, Симо Вукаловић, Вуко Кривошапак, Петар Курилић, по \$2.50 Никола Вуковић, по \$1 Милан Ербез, Лазар Ђурић.

Свега \$131.50.

Осим тога вредни Срби у Цаксону одвојили су половину новца, који се налазио у благајни месне Срп. Нар. Одбране па све то заједно са горњим прилозима, у износу од 255.50 долара послали преко Централног Одбора Срп. Нар. Одбране

КОМИТСКА ПЕСМА ИЗ МАЊЕДОНИЈЕ.

Дека се чуло, разбрало, Српска та труба затруби, Во ново село Дреново. Напред ми они пред чета Јован Бабушки војвода, По него оди пред чета Васил, велешки војвода. Извикне Јован Бабушки: „Спремте се, млади четници, Дреново да го сардисамо, Тува је Стефан Димитров, Со сва та чета бугарска.“ Извикне Васил велешки: „Предај се, море Стефане.“ Одвикна Стефан Димитров: „Не се предавам Јоване, Не се предавам, мори, Јоване, Извикна Јован Бабушки: „Ја сам вардарски војвода, Фрљајте бомби четници.“ Фрлаше бомби четници, Ми згина Стефан Димитров, Са сва та чета бугарска.

ШКОЛСКА ИКОНА

ЛАЗА ЛАЗАРЕВИЋ.

(Наставак.)

Послије ручка много се што шта владика с попом разговарао. Звао га да га узме у конзисторију, али пош вели, да не може никако оставити села, а „због мене једног, вели, не вриједи да премјештам конзисторију у село!“

Владика се добродушно и лако насмија.

И с Маром је много што шта говорио.

— Који је оно светац? — рече он њој, на показа претом на једну икону на зиду.

— Цар Лазар! — рече Мар.

— Где! А од куд ти то знаш? — Прочитала сам оно доље.

— Зар ти умијеш читати? — Умијем.

Владика донесе једну књигу па је даде Мари да чита. Она отвори у сриједи. Намргоди ње не очнице, па поче гласно и монотоно како сва дјеца читају:

„Маче војску старац Југ-Богдане, у Богдана силна војска била...“

— Стани! — рече владика.

— Ко је то Југ-Богдан?

— Није он жив, — рече Мар.

— Он је погинуо на Косову.

— А шта је то Косово?

— Косово је поље гдје су Срби изгубили царство, и гдје је погинуо српски цар Лазар.

Ту њене очнице по ново потражише слику Лазареву.

— Лијепо сине, врло лијепо! — рече владика. Узми ту књигу па читај код куће!

— На поклон? — рече Мар.

— На поклон!

Бјеше то једна велика пјесмарица, сва у злато увезана.

Поп нагну главу, а од милне све му сузе капљу у тањир.

Послије је владика питао још шта је учила, и кад она од-

говори да свршава четврти разред, запита он попа:

— Па шта мислиш сада с њојме?

— Мислим, оче владико, да је дам у кумову кућу, да се дијете учи раду.

— Штета би — вели владика — била отргнути дијете од школе. Ово је — вели — глава, каких мало има. Није се она родила да бере кудјељу. — Него ти вуж дај даље у школу!

— Не чу ти, оче владико, да је свршила?

— Знаш! свршила је у селу, а сад је дај даље у варош, у Биоград.

Попаш штречну као да га не ко ножем удари.

— Зар да се одвојим од своје га дјетета? — А брада му задрхта.

— Е, вели владика, ти си своје дјетету највише добру рад. Па ја велим не треба да стајеш веној срећи на пут.

— Не дао бог, — рече поп грцајући, — па шта да радим? Научи ме!

— Пошљн је у Биоград на науке.

— А колико то траје?

— Четири године!

Поп преблиједе као крпа и разрогачи очи; — што се то по богу толико учи?

— Науке, рече владика.

— А шта ће то њој?

— Како што ће, оче? Друкчији је данас свијет, него што је био за твоје младости, а још ће друкчији бити кад она ступи на снагу. Кад сврши школе, може, ако ће, бити и учитељ.

А последи, у вароши друга срења чека дијете.

Поп заћута и даде се у мисли. И владика ћути. Тако то траја неко вријеме, онда рече поп:

— Треба ли ту штогод трошити?

— Једно пет шест дуката мјесечно.

Попу чисто одлакну:

— Нема од тога ништа, оче владико! Гдје су толики новци?

— Па ти — вели — имаш имања, како су причали, на хиљаду дуката.

Поп се иззбечи:

— Каквих хиљаду дуката,

каква имања? Немам ја ништа. Њој је, истина, народ нешто одредио, али не вриједи све ни сто дуката. Нема ту ништа од школе!

Владика се мало искашља.

— Ласно је вели — за новце, тек ако ти пристајем. Све ћемо то лијепо намјестити. Имам и ја неку цркавицу, коју сам за школу одредио, а — вели — не знам боље прилике од ове.

— Оче владико, старији је твоја и паметнија од моје. Само још да видим шта ће село рећи.

А у селу ко смије рећи што против владичине воље и ријечи? Нијесу се дуго препирали. Сельаци се шљугурише, само их срце боли, али што мора бити, мора!

И последи мјесец дана већ се опрема дијете за пут.

Силне се припреме чине.

Дан пред полазак мутљају се жене из цијелога села по поповој кући. Ту је камара сирчева, колача од некмеза и теста, лепиња и погача, доната с кајмаком, живих и пржених

пилиња, пастрме и толико „запре“ да би Војин четовођа рачтао цијелу чету њојме нахранити. — Миња донео из вароши нов ковчег и у њега трпа Иконија силне чарапе, кошуље и убрбусе.

Жене посједају на клупу под брах, милују Мару и плачу, а она улашено иде из крила у крило. Не плаче, већ замишљеним очима гледа у шта му драго. Чупка ресе на кошуљи и не говори ништа. Ништа не једе и не пије. Чисто дијете дошло ван себе; некаква му ватра подишла обрашчије, и кад што проговори, то је као у некаквом заносу.

— Да Бог да да ово све на добро изађе! — рече баба Стевана.

Кад се већ смрче, жене и људи се развише кућама, а оставише попа сама. Није ни он готово ништа вечером, а ту ноћ узне Мару себи у постељу. Иконије се не може од ње да растагне, и кад је мислила да је Марса с попом заспала, изнесе свој губер и простре га пред врата попове собе, па леже.

Кад сан, који не може растјерати никаква брига дјетинњег доба, савлада немирну душу Марину; кад црне трепавице падоше на запурене обрашчије а груди се почеше равномерно дизати, исправи се поп у постељи. Собу је осветљавало кандило, које је горјело пред иконом. Да је у тај нар Иконија провирила, помислила би да гледа светитељске слике. Наднијело се увело старчево лице на пуп живота лик дјетета, а с бијеле браде цури кап по кап и чисто се запуши на њеним обрашчијама. И таман се поп наже да је пољуби, а дијете се у сну окрете на другу страну и настави спавање. Дубоко поп уздахну и завали се у постељу.

Давно је пала роса, већ се и исток румени, а поп још не заспа. И кад чу гдје пред његову кућу стање кола, устаде и изађе на поље.

Пред кућом кум Нико попушта штрање коњима, који се пуше у свјежем јесењем јутру. Кочијаш се испео на кола, па ногом потурује сијено под

МОРАВА НАС РЕКА ОДХРАНИЛА...

Кад бацимо поглед на карту Балканског Полуострва, одмах нам пада у очи једна слика, која већ деветнајест столећа лебди пред очима човечанства као симбол страдања — слика крста, који сачињавају реке Сава и Дунав, у правцу запад-исток, и Дунав и Морава у правцу север-југ. На том крсту приковано је већ пних тринајест столећа Српски Народ.

И то је тај крст, који је уклесан у грбу Србије, симболишући у исто време две ствари: Тринајест столећа надчовечних страдања Српског Народа на Балканском Полуострву, и Тринајест столећа надчовечних напора Српског Народа, да на том крсту подигне царевину, која ће зајамчити слободу целом Балканском Полуострву.

Од велике сеобе народа па све до данас Балканско Полуострво је диновски војнички табор. Све што имамо на Балканском Полуострву да је се објаснити само на тај начин, ако се има на уму овај војнички значај његов. За читаво столеће сав живот на Балканском Полуострву био је удешен према војничким потребама.

Од велике сеобе народа па све до данас Балканско Полуострво је диновски војнички табор. Све што имамо на Балканском Полуострву да је се објаснити само на тај начин, ако се има на уму овај војнички значај његов. За читаво столеће сав живот на Балканском Полуострву био је удешен према војничким потребама.

Од велике сеобе народа па све до данас Балканско Полуострво је диновски војнички табор. Све што имамо на Балканском Полуострву да је се објаснити само на тај начин, ако се има на уму овај војнички значај његов. За читаво столеће сав живот на Балканском Полуострву био је удешен према војничким потребама.

Од велике сеобе народа па све до данас Балканско Полуострво је диновски војнички табор. Све што имамо на Балканском Полуострву да је се објаснити само на тај начин, ако се има на уму овај војнички значај његов. За читаво столеће сав живот на Балканском Полуострву био је удешен према војничким потребама.

Тај војнички значај дао је Балканском Полуострву његов земљописни положај, који га је учинио природном скелом између Азије и Европе. Азија и Европа су не само два копна; то су и два света, чији је вечити однос — најезда и уступа.

Из Азије за Европу, преко Балканског Полуострва, воде два пута: један са северне, а други са јужне стране Црнога Мора. Прве азијатске најезде ишле су првим путем: долином Дунава и Саве. То је било у доба велике сеобе народа. Друге азијатске најезде ишле су другим путем: долином Мораве и Дунава. То је било у доба турске поплаве. На тај начин Балканско Полуострво било је стално просецано унакрст. На том крсту, природно, био је и средсређен главни део живота Балканског Полуострва. За овај себачко је било неопходно потребно да се дочепају тих путева и да их утврде. Ослободници изнутра увидели су у брзо, да им је сав труд био узалуд све докле док те пролазе не подвргну под своју власт.

Та истина се огледа у чињеници, да се на тим путевима налази највећи број градова. Наша народна песма забележила је то у овој песми: Колико је низ Дунав градова, Седамдесет и седам их има, У сваком сам ноћу преноћу.

Освајања у старо време ни су вршена на начин, који је у обичају у новије доба. Стари освајачи освајали су само главне путеве. Оно што је по страни тих путева остављали су на миру. Главне турске освајачке војске ишле су долинама главних река. Што је по страни тих река било, постизала је тројака судбина: или су тамо слате омање војске, или је освајање вршено помоћу преварања, или је сасвим остављано на миру. На тај начин у време турског господства, на пример, ви

Од велике сеобе народа па све до данас Балканско Полуострво је диновски војнички табор. Све што имамо на Балканском Полуострву да је се објаснити само на тај начин, ако се има на уму овај војнички значај његов. За читаво столеће сав живот на Балканском Полуострву био је удешен према војничким потребама.

Од велике сеобе народа па све до данас Балканско Полуострво је диновски војнички табор. Све што имамо на Балканском Полуострву да је се објаснити само на тај начин, ако се има на уму овај војнички значај његов. За читаво столеће сав живот на Балканском Полуострву био је удешен према војничким потребама.

Од велике сеобе народа па све до данас Балканско Полуострво је диновски војнички табор. Све што имамо на Балканском Полуострву да је се објаснити само на тај начин, ако се има на уму овај војнички значај његов. За читаво столеће сав живот на Балканском Полуострву био је удешен према војничким потребама.

Јамо три врсте политичке управе. Они крајеви, који су лежали на главним путевима, били су под непосредном влашћу султана. Удаљенији крајеви остајали су у власти потурчених староседиоца. Најудаљенији крајеви уживали су често пута потпуну самоуправу. У време турске владавине, на тај начин, видимо читав низ самоуправних области. Таква је била Црна Гора, Арбанија, неке области у Грчкој и Бугарској. И у самој Србији било је таквих области; на пример, Кључ у Крајини и Скопска Црна Гора.

На тај начин, кад се једна најезда утврдила на Балканском Полуострву, добијала се ова слика: Кроз срце Балканског Полуострва, унакрст, провлачила се солидна страна маса, разбијајући тиме староседелачко становништво на четири дела. Непосредна последица тога био је губитак веће између појединих делова и слабљење отпора према страним утицајима.

Што је то значило за наш народ, видећемо мало касније. Што је пак значило за друге народе, сведоче ове чињенице. Од старих Трачана данас на Балканском Полуострву нема ни трага више. Од старих Илира остала су само неколика племена, која су онеспособљена за политички живот. Од старих Грка само језик и име, а од старих Бугара само име.

Старо Балканско Полуострво било је потпуно умртвљено чим су биле пробијене долине река Дунава и Саве с једне стране, и Мораве и Дунава с друге стране; чим је балканска раскрсница добила новог господара.

Не долази као освајач, већ као робље других освајача. На своја леђа прима балкански крст — везаних руку и спутаних ногу.

И почиње једну причу, пред којом бледе муке голготске, а вешта слава шпартанска. Привезан за главни стуб тог крста, за Мораву, он га у часоцима искушења куне: Киша паде, а Морава дође, Те потоци Јованове дворе И у двору болнога Јована. Ђубо Куне Јованова мајка: „Ој Мораво, жив те Бог убио, Кад си равна, што си водо-плавна!“

Али кад куцне страшни час и јача сила потегне да га одвоји од тог крста, онда излази љуба војводе Пријезде на бедеме града Сталаћа и куне се тој истој водопавној Морави: Морава нас река одхранила, Нек' Морава река и сахрани!...

Српски Народ без овог балканског крста био би што и Хришћанство без крста на Голготи. На том крсту Српски Народ је постао југословенски Христос.

„Царевина“, 1916. М. Јевтић.

С ПУТА Г. СЛИЈЕЛЧЕВИЋА
Цуно, Аласка, октобра 1916.
Поштовани господине, Уреднице!
Лепо вас молимо да ставите ово неколико редака у Српски Дневник, на чему вам унапред благодаримо.

Дана 19. августа састала се браћа Срби и Хрвати у Цуно, Аласка, на скупштини, која је сазвала приликом долазак г. Петра Слјепчевића, вазаснишана одбора Босанско-Херцеговачких Емиграната у Женеву. Скупштина је отворено председник г. Симо Ковачевић, који је у неколико речи објаснио рад г. Слјепчевића. Сакупљени с одушевљењем поздравиле нашег милог госта, а након тога је проговорно г. Слјепчевић, и у свом дневном говору, који је трајао три пуна сата, приказао нам у живим потезима муке и патње српскога народа.

Дуже времена говорио је о јужној српској војсци, а онда се окренуо на патње српског народа у Босни и Херцеговини, у коју је сврзу и дошао овако. Послејше говори г. Слјепчевића, који је у срцима присутних дубоко засекао, основан је Југословенски Забавни Клуб, којем је задата да се стара око сакупљања добровољних прилога за српску сиротињу. После тога прешло се на сакупљање милодара за српску сиротињу у Босни и Херцеговини, те је у трен ока сакупљена свота од \$177.00, а приложнице следиле:
По \$20.00 Симат Овиљев, по \$10.00 Милан Рундић, Мирко Адић, Јован Илић, Никола Агњевин, по \$5.00 Арсен Ковачевић, Јанко Јакин, Јакоп Караџић, Лука Мирковић, Крсто Петровић, Ђуро Радичић, Симо Ковачевић, Ђигор Ковачевић, Вуко Ракочевић, Радован Горановић, Бајо Ненашић, Илија Ковачевић, Спасоје Рикало, Антон Шакић, Жарко Тропарич, Саво Косић, Јован Ковачевић, Њивац Петровић, Ђуро Капетанчић, Стеван

Код сваке прилике не заборављајте на нашу узданицу: Српску Ратничку Сирочад! — Ко сад даје — двоструко даје! — Напред са прилозима!

Наша браћа у Србији четири године лију крв. Зашто да ми не би били у стању да одојимо што од зноја нашега и олакшамо им у борби за њихово и наше отпихте.

САВЕЗ СЈЕДИЊЕНИХ СРБА СЛОГА

(SERB FEDERATION SLOGA)
Главни седиште: ЊУЈОРК; Њ. Ј.
443 West 22 Street New York, N. Y.
Главни Председник: М. И. ПУПИН
443 W. 22 Street, New York, N. Y.
Главни Подпредседник: ПАВЛЕ Х. ПАВЛОВИЋ
443 W. 22 Street, New York, N. Y.
Чланови Управног Одбора за 1916:
ЈОСИФ РАЈНОВИЋ Box 544, Turtle Creek, Pa.
МИЛЕ КУНОЛЕЧА 460 Gates Ave., Lackawanna, N. Y.
ЂУРО И. ГРЕГОВИЋ Box 1811, Bisbee, Ariz.
Чланови Главног Одбора за 1916, 1917, 1918, 1919:
ГЛИШО РАПАМИ 1100 Broadway, Gary, Ind.
НОВАН М. БОГДАНОВИЋ 5 N. Duquesne ave., Duquesne, Pa.
ИЛИЈА ВУЈНОВИЋ RR. 1 Berkeley Club, Bingham Canyon, Utah
ВИДОЈЕ БОГО 6201 E. 8 St., Kansas City, Mo.
СИМО ВУЈНОВИЋ Box 1739, Los Angeles, Cal.
БОРБЕ ПУРЛИЈА 1611 E. Rount ave., Pueblo, Colo.
Заменици:
СТОЈАН ПАВЛОВИЋ 413 Huey St., McKeesport, Pa.
ДУШАН ПОВОЊИЋ 348 — 2nd Ave., New York City.
НИКОЛА ТРБОВИЋ P. O. Box 341, Miami, Ariz.
ВИД ВУИИ 443 W. 22nd St., New York City.
СИМО ВУЈНОВИЋ 2106 — 137 St., Indiana Harbor, Ind.
БОРБЕ ПУРЛИЈА 819 S. Wanderventer Ave., St. Louis, Mo.

КЊИЖИЦА СВЕЗА СЈЕДИЊЕНИХ СРБА СЛОГА ПРЕГЛЕДА ДРЖАВНА ВЛАСТ СВАКА ЧЕТИР МЕСЕЦА.

Савез Сједињених Срба Слога исплаћује:

На име осмртнице	\$ 800 или 4000 Дин.
За губитак оба ока, или обе руке, или обе ноге, или једне руке и једне ноге	\$1500 „ 7500 „
Ако капља онеспособи члана за рад	\$1000 „ 5000 „
За изгубљену руку	\$ 800 „ 4000 „
За изгубљену ногу	\$ 800 „ 4000 „
За сломану кичму (грњачу)	\$ 800 „ 4000 „
За укочену руку или укочену ногу	\$ 800 „ 4000 „
За изгубљену главу	\$50—\$150
За пола одреване стоје	\$ 200 „ 1000 „
За одреване руке на нога	\$ 150 „ 750 „
За изгубљену око	\$ 400 „ 2000 „

За операције: слепог прева \$100; камена у бешници \$100; у случају опухлости \$75; трахоме \$25; отаравње утробе \$100; женске операције \$50; операције шљеза \$25; рака \$100; дебелик прева \$35; за операције на глави, оку, узу, носу, граду и аглобонима од \$25 до \$75; за отровање крви од \$15 до \$35.

Осим тога сваки члан добија од 50 до 400 долара на име операције, болне потпоре и осакатнице, које нису горе нарочито назначене, а према тежини повреде и увиђавности управног одбора.

МАЛО О НАСРАДИН-ХОЦИ.

Испекао Насрадин-хоца једну гуску, да однесе кадији. Но путем огладни, те поједе један батак.

Тако однесе гуску у суд, и метне је заједно са телсијом пред кадију. Кадија га запита где је друга нога од гуске. Насрадин-хоца одговори:

„Наше гуске имају само једну ногу.“

Деси се баш пред судницом чопор гусака, које су све стајале на једној ноzi, а Насрадин хоца настави:

Ако не верујеш, а ти погледај тамо.”

На заповест кадијину растерају гуске батинама. А када гуске потрчаше на обе ноге, рече Насрадин-хоца кадији:

„Кад би тебе повијали таквим батинама, ти би потрчао и четворношкче.“

сједишта. Поп изађе на капију, у селу је још било све мирно; само гдје-гдје што шкришне берам или лупне капак од прозора. Кокочи ваде главе испод крила, али још не скачу са сједала.

— Добро јутро, куме и благослови! — рече кум Нинко кад угледа попа. И кочијаш се исправи у колима и скиде капцу.

Поп га поздравил:

— Добро си поранио, куме!
— Шта ту? — рече кум Нинко. Пробудих се раније, па кад не могах заспати, а ја викнух дијете да хвата.

Не рекох вам да је такав договор да кум Нинко вози Мару у Београд и понесе владичино писмо куд треба. Поп не може од цркве а и од старости. А гдје би њега, старца, пустио народ на пут, и како би њему било да остави дијете у Београду, па да се само врати? Бог зна би ли он то могао икак и поднијети?

То они говореше које о чем, а највише о Мари и путу. Много поп савјетује кум-Нинка да пази на ово и на оно и да добро упамти све, па да му послејше прича кад се врати. Тако они бригају бригу, док Мара спава тврдим сном. Већ се заблиста

од истока. Стадоше још двоја кола пред попову кућу. Добоше жене и људи из сусједства, а и који су даље сједили. Још једно по сахата а авлија бјеше пуна људи, а пред кућом више од десеторо кола, а Мара — још спава.

Кум Нинко погледа у сунце, које се помоли.

— Осваја дан — рече, — ја велим у име бога и с твојим благословом, куме, да се крећемо.

Иконија с црвеним очима утаче се:

— Спава још дијете!
— Ходи у кућу! — рече поп. Мара још спава, а Иконија нам може испећи каву.

То бјеше препона. Ко може стегнути срце па сада пробудити дијете?

Али кад прође једно четврт сахата, и кад се с пласта поче пушити а са траве роса дизати, уста поп па поје у кућу. Сви умукосе, нико ни ухом да макне, поп узе у собу.

Дуго гледа мирну и безбрижну савјест како спава. Стаде под икону и помоли се богу, па одважно приђе кревету. Метну дијете у руку на чело:

— Маро, сине, устани!
Дијете протрља очи и отвори их. Дубоко уздахну, па гледа

великим безазленим црним очима у попа.

— Како сам лијепо сањала, бабо!

— А шта си сањала, хери?
— Сањала сам ко ја у некој великој вароши, па ко неке велике, велике куће; па ко ја се возим на златним колима; па се све љуљају као владичина!
— Па сад њеш хери, у име бога у Београд — рече поп и силом развуче уста. — Тамо њеш свега видјети.

— Београд!? . . . — рече дијете и промјени се у лице, а срце му залупа.

— Устани! . . Сви те чекамо — рече поп па побјеже из собе.

Послејше је ушла Иконија с другим женама и кроз једно четврт сата изведоше плачући дијете, које се и само купало у сузама.

— А шта балите, ви, жене, и цвијелите дијете? Ви ништа друго и не знате! — рече Аксентије Смиљанић, и обриса рукавом сузу.

Миљо изнесе Марин ковчег и тури га у сијено под предње сједиште. Поп пољуби Мару:

— Пољуби с богом, Маро! Нека ти је он у помоћ!
Онда сви редом почеше љубити дијете и најзад је Нинко поне-

се, као да су јој двије године. Рече јој да се прекрсти, па је метну у кола горе. Онда се и сам прекрсти, па се посади поред ње и пришапта јој:

— Пољуби бабу још један пут и кажи: благослови ме!
Она се наже из кола попу и пружи руку:

— Благослови ме, бабо! — па наслони усне на увелу попову руку.

Жене покрише очи, људи чепрају палицом по прашини и гледају на другу страну у плот.

Поп метну обје руке на Марину главу и узе шапугати.

А кад он диже и исправи главу, Нинко викну кочијашу:

— Оштини!
Коњи пошоше. Поп пристаде уз кола и загрли се у ходу са кум-Нинком, па рече:

— Чувај ми дијете, тако ти живота и самосазданог створитеља!

Нинко потхвати дијете руком испод мишке и причуче га к себи, коњи почеше касати. Мара се окрете оцу, и престрављено викну: „Нећу у Београд, нећу!“ Али слаб јој бјеше гласић. Не чу то ни поп, ни кум Нинко, ни кочијаш.

Коњи све крупније касашу и она наслони главу на Нинкове

прси, па неутјешно и силно зајеца.

Још мало се види кроз облак од прашине како се кола крећу.

Већ окретоше Зебињевим шопром, а поп и за њим сав народ не миче се с мјеста и не одваја очију. Кад већ кола замакоше, поп обриси очи и погледа по народу. Махну слабо главом, као да рекне „с богом“ и пријеђе преко пута. Отвори црквену врата, и ничице паде олтар, а челом дохвати земљу. Лежао је тако може бити четири сата, а кад се диже и окрете, угледа пуну цркву народа.

Кад се Нинко последије неђељу дана врати из Београда, није могао наодговарати свијету. Причао је много чуда, што је видео у Београду, да му једва вјеровасмо.

За Мару вели, да је најприје с писмом владичиним ишао у једну школу, и предао га школском старјешини. Овај, вели, кад прочита писмо, отишао је с њиме и с Маром кући неког професора Вучетића, и ту је Мару предао. Причао је како у тој кући има много којешта, да ни десето не знаш чему је и за што је, и како се човјек може ласно обрукати ако не пази.

Тако он, вели, и не гледа, већ пљуцка поред себе. Кад случајно обрне очи, а на патосу стоји једна велика пјесковница, за мал, вели, што није у њу пључу. Послејше, каже, све код тог професора, нудили су му да наспе чорбу у ташир себи, али он вели: „нека, хвала, могу ја и из чиније“, те није хтио прљати ташира. — Знали смо ми већ у напријед да нас он неће осрамотити!

Поп га је час по прекидао: „А Мара?“ или: „А она шта каже?“ а Нинко намјешта што боље умије. Каже да је весела као тига, и да је људи, код којих је, пазе, да не може боље бити: „Не слази — вели с крида.“ Да бог да! Само што нешто сметено прича како се растао с њоме: „Није — вели — ни плакала!“ Гдје ће то бити да дијете не плаче?

Што да вам причам како нам је било без ње, што да вам описујем како је сиромаш попу а ради оно, и тако даље, — што да вам причам како смо били сви ко убијени и како је кум Нинко сав поцрвенио, кад послејше десет дана доби поп ни смо од Маре, пише како јој је самој, како је хтјела да се ухвати за кум-Нинкова кола

кад се он враћао и како се све крије у шупу за дрва и плаче сама, и како јој је тешко самој по хоће дау мре. Не треба ни око тога да се задржавам како је поп на врат на нос спремио кола за Београд и с тим писмом отрчао владици. — Све то само би развлачило приповјетку и све то само би онај разумно, који је своје рођено морао послати туђину, или који је сам у својој младости морао оставити свој завичај. А ко је то све преко главе претурило, тај зна како најзад и туга малакше... — Дан за даном, неђеља за неђељом, па и мјесеци клизе неосјетно. Што прође, изгледа, да је мало час било, само у будућности види вјечност срце, које чека. Кад је пошљедњи мјесец школске године, не може човјек жив да дочека.

Али нема више туге. Разведрила су се лица и некаква неспокојна радост ојарила и попоше увело лице.

Ударише врућине. Иконија кречи попову кућу и спрема се дочек за Мару. Једног дана и име бога оде у Београд а весео народ само једно поручује: кум Нинко сједи на кола па у „Поштај! Не задржавај се!